

**MAAK OOK
JOUW KERK
FAIRTRADE**

**FAIRTRADE
GEMEENTE**

Handleiding Fairtrade Kerken

April 2013

Inleiding

Als kerk kun je zorgen voor meer eerlijke handel. Bijvoorbeeld door fairtrade producten te gebruiken. Door dit actief uit te dragen zorg je dat anderen geïnspireerd worden om ook in actie te komen. Uitdragen kan bijvoorbeeld door als kerk deel te nemen in de Fairtrade Gemeente campagne. Een campagne waarin je met de hele gemeenschap (met de gemeente, de winkels, bedrijven en scholen) laat zien dat jullie fairtrade steunen.

Als kerk kun je echter meer doen voor eerlijke handel. Veel kerken gebruiken en verkopen van oudsher bijvoorbeeld al regelmatig fairtrade producten. Daar kun je vanaf nu voor beloond worden. Als kerk kun je namelijk zelf ook een titel in de wacht slepen: de titel Fairtrade Kerk. Deze titel verdien je als kerk wanneer je structureel fairtrade producten gebruikt, over eerlijke handel communiceert en met acties zorgt voor meer aandacht voor eerlijke handel. Aan de hand van deze drie criteria toon je als kerk aan dat je je inzet voor duurzame economische ontwikkeling van mensen in ontwikkelingslanden.

In deze handleiding lees je meer over wat fairtrade eigenlijk is en wat de titel Fairtrade Kerk inhoudt. Ook vind je tips over hoe jij van de campagne een groot succes kunt maken. Op de website www.fairtradegemeenten.nl staan nog meer handige tips en hulpmiddelen. Neem dus zeker een kijkje op de website!

De drie campagnecriteria

1. **Gebruik van fairtrade producten.** In de kerk worden verschillende fairtrade producten, waaronder fairtrade koffie en thee, gebruikt.

2. **Communicatie over fairtrade.** De kerkgemeenschap brengt fairtrade onder de aandacht bij haar medewerkers, leden en andere betrokkenen. Bijvoorbeeld via de eigen website, het kerk- of parochieblad, publicaties in lokale media of mededelingen.

3. **Actie voor fairtrade.** Met aansprekende activiteiten brengt de kerk fairtrade onder de aandacht. Zo zorgt de kerk voor nog meer fairtrade ambassadeurs.

Welke kerken kunnen meedoen?

Alle lokale kerkgemeenschappen in Nederland kunnen een Fairtrade Kerk worden. Ongeacht tot welke landelijke kerkorganisatie zij behoren. In een plaats kunnen meerdere kerken en kerkgemeenschappen zich aanmelden bij de campagne.

Hoe word je Fairtrade Kerk?

Allereerst meld je je bij de Fairtrade Gemeente werkgroep in jouw gemeente. Kijk op www.fairtradegemeenten.nl of er een Fairtrade Gemeente werkgroep in jouw gemeente actief is en neem contact op. Zo weet de lokale werkgroep welke kerken de ambitie hebben om de titel Fairtrade Kerk in de wacht te slepen. Voldoet jullie kerk aan alle criteria? Het aanvraagformulier voor de titel Fairtrade Kerk vind je op de pagina voor werkgroepen op onze website onder het kopje 'Handig'. Stuur het ingevulde formulier naar jullie lokale Fairtrade Gemeente werkgroep of, als er geen werkgroep in jouw gemeente actief is, naar de commissie titeltoekenning via commissie@fairtradegemeenten.nl.

Fairtrade?

Iedere dag kun je tijdens het winkelen kiezen voor fairtrade producten. Van deze producten weet je zeker dat ze onder eerlijke en duurzame voorwaarden zijn verhandeld. Met jouw fairtrade boodschappen zorg je voor betere sociale en milieuomstandigheden voor boeren en producenten in ontwikkelingslanden. Ook als bedrijf, school of kerk kan je fairtrade producten inkopen. Het is dus heel gemakkelijk om te werken aan duurzame armoedebestrijding.

Wat is fairtrade?

Fairtrade zorgt ervoor dat producten onder eerlijke handelsvoorwaarden worden verhandeld met respect voor mens en milieu. Bij fairtrade worden bijvoorbeeld het recht op vakbonden en het verbod op gedwongen- of kinderarbeid nageleefd. De boeren en producenten ontvangen een eerlijke beloning voor hun werk. Ook zorgt fairtrade voor langdurige handelsrelaties, zodat de boeren en producenten kunnen investeren in zichzelf, hun familie, en in de gemeenschap waarin zij leven. Daarbij schenken ze bij de keuze voor grondstoffen of productiewijze ook extra aandacht aan het milieu.

Waar is deze definitie van fairtrade op gebaseerd?

De initiatiefnemers van Fairtrade Kerken gebruiken in de campagne de internationale definitie van fairtrade. Deze definitie is in 1998 opgesteld door FINE, een organisatie waarin alle betrokkenen in de fairtrade ketens over de hele wereld in zijn betrokken. Van de producent en de importeur, tot de retailers, het bedrijfsleven en het onafhankelijke keurmerk. Samen hebben al deze partijen afgesproken wat zij verstaan onder fairtrade. Als je wilt weten wat de internationale fairtrade criteria zijn, bekijk dan op de website het uitgebreide document over dit onderwerp www.fairtradegemeenten.nl/wat-is-fairtrade.html.

Welke producten kunnen fairtrade zijn?

In Nederland zijn verschillende producten fairtrade. Je kunt denken aan koffie, thee, wijn, broodbeleg, chocolade, noten, ijs, rijst, vruchtensappen, olie, noedels etc. Naast eten en drinken zijn er nog veel meer producten. Zoals eerlijk katoen, speelgoed, vazen, beelden en tassen. Genoeg te kiezen dus! In de bijlagen staat opgenomen hoe je fairtrade producten herkent.

Is fairtrade het hoogst haalbare?

Het kan altijd beter. Sommige producten kunnen zowel fairtrade zijn als op een andere manier bijdragen aan een betere wereld. Daarom stimuleren we in deze campagne ook initiatieven die wij als fairtrade+ beschrijven. Dit zijn bijvoorbeeld producten die niet alleen het internationale fairtrade keurmerk dragen, maar tegelijk ook biologisch gecertificeerd zijn. Of, kledingstukken gemaakt van fairtrade gecertificeerd katoen en die daarnaast bijvoorbeeld door Fair Wear Foundation erkend zijn als verantwoord geproduceerd. In de bijlagen vind je hierover meer informatie.

En andere initiatieven?

Naast fairtrade bestaan er nog meer initiatieven die op hun manier een steentje bijdragen aan een betere wereld. Deze initiatieven zijn natuurlijk ook heel waardevol. Ze werken bijvoorbeeld aan milieuproblemen. De campagne voor Fairtrade Kerken focust zich echter op duurzame armoedebestrijding en daarmee op fairtrade.

criterium 1:

Gebruik van fairtrade producten

Fairtrade is niet een concept met mooie woorden. Het gaat om het gedrag: door fairtrade producten in te kopen zet je je in voor duurzame armoedebestrijding. Een Fairtrade Kerk moet zich dus niet alleen uitspreken voor fairtrade, maar moet er ook naar handelen. Door fairtrade producten in te kopen en eerlijke handel een plek te geven in het officiële inkoopbeleid van de organisatie.

criterium 1:

De kerkgemeenschap gebruikt structureel fairtrade koffie en thee bij alle vergaderingen en bijeenkomsten in de eigen gebouwen.

Kerken staan midden in de samenleving. Daardoor hebben ze een voorbeeldfunctie. Een kerk kan aan alle betrokkenen laten zien wat verantwoord gedrag is. Als een kerk kiest om zich op te stellen als een verantwoord consument, kan dat een positieve invloed hebben op de keuzes van anderen. Zo kun je als kerk een duurzame en eerlijke wereldhandel stimuleren.

Producten voor in de kerk

De keuze aan fairtrade producten is groot. Verschillende producten die je als kerk gebruikt, kun je in een fairtrade variant kopen. Denk maar eens aan koffie, thee, suiker en koekjes voor na de dienst en bij evenementen. Of fairtrade miswijn voor tijdens de dienst. Sommige kerken organiseren een wereldmaaltijd. Daarbij kun je een breed assortiment van fairtrade producten gebruiken. Variërend van rijst, mie, sauzen en kruiden tot aan fruit, chocolade en ijs. Uiteraard is het ook mogelijk om bij diensten fairtrade bloemen te gebruiken of rondom de feestdagen fairtrade kerstpakketten te promoten of weg te geven. Genoeg keus om het hele jaar door in en rond de kerk fairtrade producten te gebruiken.

Tips bij dit criterium

- Laat mensen in de kerk (de kerkraad, de leden of mensen op straat) op een leuke manier kennis maken met fairtrade producten. Organiseer een fairtrade proeverij of geef een presentatie over fairtrade en jullie campagne.
- Organiseer een fairtrade maaltijd en gebruik daarvoor zoveel mogelijk fairtrade ingrediënten. Dit is in te vullen als ontbijt, lunch of diner. Hiermee laat je zien dat jullie fairtrade producten gebruiken en dat het dus heel makkelijk is om dat ook te doen.
- In bijlage 1 vind je alle fairtrade keurmerken, merken en verkoopkanalen die de campagne Fairtrade Kerken ondersteunt. Handig om uit te zoeken welke producten nu eigenlijk fairtrade zijn en waar je deze kunt kopen.

Uitdaging

Als extra uitdaging kunnen kerken streven naar uitbreiding van het gebruik van fairtrade producten zoals fruitsappen, wijn, koekjes, bloemen etc.

De indicatoren voor het behalen van dit criterium

- De kerkgemeenschap gebruikt structureel fairtrade koffie en thee bij alle vergaderingen en bijeenkomsten van kerkbestuur, kerkraad, parochieraad, werkgroepen en andere bijeenkomsten in de eigen gebouwen.
- De kerkgemeenschap stelt deze producten ook structureel beschikbaar bij activiteiten van derden in de eigen gebouwen.

criterium 2:

Communicatie over fairtrade

Om de verkoop van fairtrade te kunnen vergroten, moeten niet alleen meer bedrijven en organisaties fairtrade producten aanbieden. Consumenten moeten er ook naar vragen. Om dit te kunnen bereiken moeten deze partijen wel weten dat fairtrade bestaat, wat het is en welke producten allemaal op een eerlijke manier verhandeld worden. Daarom bevat deze campagne ook een criterium over communicatie.

criterium 2:

De kerk zorgt voor structurele communicatie over fairtrade en de campagne, binnen en buiten de kerk.

Om dit criterium te behalen kun je gebruik maken van de verschillende bestaande communicatiekanalen van jullie kerk. Denk bijvoorbeeld aan de website, jullie eigen krant of de nieuwsbrief. Daarnaast kun je als kerk natuurlijk ook media van anderen inzetten. Bijvoorbeeld door artikelen over fairtrade te plaatsen in de lokale of regionale krant. Misschien lukt het je zelfs wel om een item te regelen op de lokale radio- of televisiezender.

Er zijn ook campagnematerialen die je kunt inzetten om mensen in de kerk te laten weten wat fairtrade is, waarom dat belangrijk is en dat je bezig met een campagne. De campagne Fairtrade Kerk ontwikkelde diverse promotiematerialen. Deze materialen zijn te bestellen via een Fairtrade Gemeente werkgroep in jouw omgeving of, als er geen werkgroep in jouw gemeente actief is, via de website. Kijk voor meer informatie op de pagina voor werkgroepen op www.fairtradegemeenten.nl voor de beschikbare promotiematerialen en om te kijken of er een Fairtrade Gemeente werkgroep in jouw gemeente actief is.

Tips bij dit criterium

- Heb je een leuke actie georganiseerd in het kader van fairtrade? Vergeet dan niet hier een leuk stukje over te schrijven op de website, of in jullie nieuwsbrief. Je kunt zelfs het stukje insturen naar de lokale krant, radio of televisie. Wil je dat een journalist aanwezig is bij jullie actie? Nodig deze dan op tijd uit.
- Steeds meer mensen zijn actief op sociale media, zoals Hyves, Facebook, LinkedIn of Twitter. Wil je mensen op de hoogte houden van jullie acties? Dan kan je ook overwegen om een eigen campagneaccount aan te maken. Zo blijft iedereen op de hoogte van jullie campagnenieuws.
- Zorg voor een vaste fairtrade rubriek in jullie nieuwsbrief of op de website. Daarin kun je aandacht besteden aan nieuwe producten of verhalen over fairtrade producenten uit ontwikkelingslanden.
- Betrek de verantwoordelijken voor communicatie van de kerk. Door de redactie van de krant of de website mee te laten denken voor leuke acties, zijn ze meteen enthousiast om erover te berichten via hun communicatiekanalen. Bovendien hebben zij wellicht nog tips voor het schrijven van een artikel of het benaderen van journalisten.
- Gebruiken jullie al fairtrade producten? Zorg dan dat je dat laat weten. Maak met een briefje (in een korte tekst) of een bordje kenbaar dat het product fairtrade is, en wat dit betekent.

De indicatoren voor het behalen van dit criterium

- De kerkgemeenschap brengt fairtrade het hele jaar door onder de aandacht bij haar eigen achterban via haar reguliere communicatie-uitingen. Bijvoorbeeld via de eigen website, het kerk- of parochieblad, publicaties in lokale media of mededelingen.
- Indien gewenst gebruikt de kerk daarvoor het campagnematerialen zoals posters en brochures voor Fairtrade Kerken.
- Als de titel Fairtrade Kerk wordt toegekend, maakt de kerk dat aan de eigen achterban bekend.

Criterion 3:

Actie voor fairtrade

Door acties te organiseren krijg je aandacht en kun je de aandacht ook vast blijven houden. Het organiseren van een evenement kan een succesvolle manier zijn om aandacht te vragen voor fairtrade. Het doel is zoveel mogelijk mensen, betrokkenen van de kerk, te informeren over fairtrade en te laten zien hoe ook zij kunnen aansluiten bij jouw campagne.

Criterion 3:

De kerk organiseert activiteiten om fairtrade onder de aandacht te brengen bij de achterban.

Als kerk kun je op verschillende manieren aandacht besteden aan fairtrade. Hoe de kerk dat doet, kun je natuurlijk zelf bepalen. Het makkelijkste is aansluiten bij activiteiten die de kerk sowieso al onderneemt. Bijvoorbeeld bij studie- en bezinningsbijeenkomsten, cursussen, Bijbelgroepen, jongerenpastoraat en ontwikkelingsactiviteiten van bijvoorbeeld de eigen werkgroep voor Missie, Ontwikkeling en Vrede (MOV) of Zending, Werelddiaconaat en Ontwikkelingssamenwerking (ZWO).

Tijdens deze activiteiten kun je aandacht besteden aan de achtergronden van eerlijke handel. Eventueel kun je dit koppelen aan bijzondere momenten in het jaar, zoals de Vasten-, 40dagen- en Adventstijd. Met deze activiteiten kun je het draagvlak voor fairtrade vergroten en laat je zien hoe mensen in het dagelijks leven eerlijke handel kunnen bevorderen. Bij de activiteiten kun je diverse materialen inzetten. Kijk voor een overzicht op www.fairtradegemeenten.nl. Promotiematerialen zijn te bestellen via je lokale Fairtrade Gemeente werkgroep of, als er geen werkgroep in jouw gemeente actief is, via de pagina voor werkgroepen op onze website onder het kopje 'Bestellen'. Kijk voor meer informatie op www.fairtradegemeenten.nl om te kijken of er een Fairtrade Gemeente werkgroep in jouw omgeving actief is. Of mail naar info@fairtradegemeenten.nl.

Tips bij dit criterium

- Sluit met jullie acties aan bij World Fair Trade Day (ieder jaar op de tweede zaterdag van mei) of de Fairtrade Week (laatste week van oktober en de eerste week van november). De landelijke campagne werkt voor beide momenten ieder jaar ook een activiteit uit, waar je als kerk bij kunt aansluiten.
- Werk bij jullie activiteiten samen met jullie lokale Wereldwinkel. Zij beschikken over een groot assortiment fairtrade producten, maar hebben vaak ook promotiematerialen, receptenkaarten, achtergrondinformatie en dergelijke die jullie kunnen gebruiken bij jullie actie.
- Onderzoek wat de bekendheid van fairtrade is in jullie kerk, en hoeveel mensen thuis ook fairtrade producten gebruiken. De resultaten van dit onderzoek kun je verwerken op de website of in het kerkblad. Dan heb je gelijk een mooi communicatiemoment.
- Besteed aandacht aan fairtrade tijdens vieringen rond oogstdankdag of biddag voor het gewas.

Uitdaging

Probeer je bij het organiseren van activiteiten je ook te richten op mensen buiten jullie kerk. Zoek bijvoorbeeld samenwerking met een school of een lokale Fairtrade Gemeente werkgroep. Zo zorg je dat jullie campagne een nog groter bereik heeft. Als extra uitdaging kan de lokale gemeenschap streven naar de campagne ook buiten de eigen kerk te verspreiden, zodat nog meer mensen in aanraking komen met eerlijke handel. Bijvoorbeeld door een samenwerking met de andere kerken, scholen, de lokale overheid, de Wereldwinkel of de lokale werkgroep Fairtrade Gemeente.

De indicator voor het behalen van dit criterium

- De kerk organiseert acties op meerdere momenten in het jaar. Zij doet dit bijvoorbeeld door aansluiting te zoeken bij bestaande bijeenkomsten of vieringen. Doel is de betrokkenheid van de eigen achterban bij fairtrade voortdurend warm te houden en te vergroten.

Aanvraag van de titel

Voldoe je aan alle criteria? Vraag dan nu de titel Fairtrade Kerk aan!

Op de website www.fairtradegemeenten.nl vind je op de pagina voor werkgroepen onder het kopje 'handig' diverse hulpmiddelen en het aanvraagformulier. Vul het aanvraagformulier in en stuur het op naar je lokale werkgroep of, als er geen werkgroep in jouw gemeente actief is, naar de commissie titeltoekenning via commissie@fairtradegemeenten.nl.

Als je van jouw lokale Fairtrade Gemeente werkgroep hoort dat jouw kerk de titel Fairtrade Kerk mag dragen, dan kun je een titelfeestje organiseren. Je ontvangt een metalen titelbord en een juryrapport. Gebruik deze materialen op jullie eigen feestje. Nodig bijvoorbeeld de burgemeester uit om het titelbord officieel te overhandigen. Of organiseer een markt om aan alle betrokkenen bij de kerk te laten zien wat jullie kerk doet en heeft gedaan om die titel Fairtrade Kerk te behalen.

Na het behalen van de titel

Ook nadat je de titel hebt behaald is het belangrijk actief te blijven, want de titeluitreiking is geen eindstation. Er kunnen altijd meer mensen worden overtuigd om eerlijk te gaan consumeren. Zorg ervoor dat hun aandacht vastgehouden wordt en zoek nieuwe uitdagingen voor de toekomst. Kijk of er jaarlijkse evenementen georganiseerd kunnen worden en welke mediagelegenheden de kerk kan creëren. Ook is het belangrijk dat de lokale webpagina up-to-date wordt gehouden. Welke leuke evenementen staan er in de planning? Op die manier houd je fairtrade ambassadeurs enthousiast over eerlijke handel.

Vergeet niet iedere drie jaar de titel te herbevestigen. Bij het opnieuw aanvragen van de titel bekijkt jouw lokale Fairtrade Gemeente werkgroep of de commissie titeltoekenning wat jullie de afgelopen jaren hebben gedaan en wat er in de planning staat. En of jullie aan de slag zijn gegaan met de uitdagingen die jullie hebben gekregen. Zodra de titel weer is toegekend is dat natuurlijk weer een mooie gelegenheid voor een feestje en media-aandacht.

Bijlage 1: Breng fairtrade dichtbij

MVO BREEID

Je kunt op verschillende manieren werken aan een betere wereld. Denk bijvoorbeeld aan het afnemen van groene stroom, het gebruik van biologische producten of het beleggen in mikrokredieten. Als bedrijven op deze manier een steentje bijdragen, dan noemen we dat Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO).

WERKEN AAN DIVERSE WERELDPROBLEMEN

Werk mee aan de oplossing van wereldwijde problemen. Steun initiatieven die problemen aanpakken in ketens van internationale handel waar geen fairtrade alternatief is of kan zijn. Denk bijvoorbeeld aan het keurmerk FSC voor hout dat grootschalige ontbossing probeert tegen te gaan of het keurmerk MSC voor vis dat het uitsterven van vissoorten probeert te voorkomen.

CRITERIUM 1T/M5 MEER DOEN: FAIRTRADE+

Wil je meer doen? Kies dan voor producten die niet alleen fairtrade zijn, maar ook op een andere manier bijdragen aan de oplossing van wereldproblemen. Wij noemen dit Fairtrade+. Dit zijn bijvoorbeeld producten die niet alleen het internationale fairtrade keurmerk dragen, maar tegelijk ook biologisch gecertificeerd zijn. Of, kledingstukken gemaakt van fairtrade gecertificeerd katoen en daarnaast bijvoorbeeld erkend door Fair Wear Foundation.

BRENG FAIRTRADE DICHTBIJ

CRITERIUM 1T/M3

KIES VOOR FAIRTRADE

Kies voor fairtrade producten. Deze zijn onder eerlijke en duurzame voorwaarden verhandeld. Zo worden bij fairtrade het recht op vakbonden en het verbod op gedwongen- of kinderarbeid nageleefd. De boeren en producenten ontvangen een eerlijke beloning voor hun werk en produceren volgens strenge milieucriteria. Ook zorgt fairtrade voor langdurige handelsrelaties, zodat de boeren en producenten kunnen investeren in zichzelf, hun familie, en in de gemeenschap waarin zij leven.

FAIRTRADE GEMEENTE

Ga een stapje verder en breng fairtrade dichtbij!
www.fairtradegemeenten.nl

Bijlage 2: Wegwijzer voor het grote fairtrade bos

Er komen steeds meer producten op de markt met een label, een keurmerk of een verklaring dat het product duurzaam zou zijn. Maar, hoe herken je als consument in dit grote woud nu de fairtrade producten?

criterium 1 t/m 3: Fairtrade

In onderstaande tabellen staat opgenomen welke merken, keurmerken en winkels worden ondersteund in deze campagne. In criterium 1 tot en met 3 worden alléén fairtrade initiatieven ondersteund. Hieronder vallen alleen die merken, keurmerken en winkels die handelen volgens de internationaal afgesproken fairtrade criteria.*

Initiatief:	Herkenbaar door:	Producten:	Meer informatie:
Keurmerk: Stichting Max Havelaar	Het keurmerklogo 	Koffie, thee, chocolade, fruit, katoen, rijst, wijn, suiker, bloemen etc.	www.maxhavelaar.nl (zie ook de productzoekmachine) www.fairtrade.net
Erkenning: World Fair Trade Organisation (WFTO)	WFTO erkent haar eigen leden als zijnde fairtrade. De producten dragen geen label, maar de leveranciers mogen het logo van WFTO in hun communicatie gebruiken. 	Divers (cadeaus, sieraden, vazen, speelgoed, etc)	www.wfto.com (klik rechtsbovenin op de pagina op 'find a supplier')
Winkel en erkenning: Landelijke Vereniging van Wereldwinkels (LVWW)	Het logo op de gevel De LVWW erkent en controleert importeurs en niet de producten zelf. De producten zijn zelf dus niet gelabeld als fairtrade. Een overzicht van de erkende leveranciers vind je op de website van de wereldwinkels.	Cadeaus, sieraden, vazen, speelgoed, etc.	www.wereldwinkels.nl (onder het kopje links staan alle erkende importeurs). Een aantal importeurs werken samen in Centrum Mondiaal: www.centrummondiaal.nl
Winkel: WAAR	Het logo op de gevel 	Divers (eten, drinken en handnijverheid)	www.ditiswaar.nl
Merk: Fair Trade Original	Het logo op het product. De producten zijn te koop in o.a. supermarkten en Wereldwinkels. 	Breed assortiment Food (koffie, een culinair assortiment en ontbijtproducten) en Gifts & Living	www.fairtrade.nl www.fairforward.nl

* Zie hoofdstuk 'Fairtrade?'

Fairtrade+

Een product is alleen Fairtrade+ wanneer een product niet alleen maar voldoet aan bovenstaande kenmerken, maar daarnaast ook voldoet aan aanvullende normen voor bijvoorbeeld arbeidsomstandigheden of milieu. Hieronder vallen bijvoorbeeld koffie zowel fairtrade als biologisch gecertificeerd is, speelgoed uit de Wereldwinkel dat daarnaast gemaakt is van FSC-hout, of een kledingstuk gemaakt van fairtrade gecertificeerd katoen en daarnaast erkend is door bijvoorbeeld Fair Wear Foundation.

Aanvullende initiatieven op de campagne

In een aantal branches bestaan er geen fairtrade producten. Die branches hebben eigen productketens waar ook specifieke problemen in voorkomen. Denk bijvoorbeeld aan het uitsterven van verschillende vissoorten of grootschalig kappen van bossen. Deze problemen hebben effect op mensen wereldwijd. Vooral mensen in ontwikkelingslanden worden hard getroffen door deze problemen. Er zijn een aantal initiatieven die zich richten op de oplossing van deze wereldproblemen. In onderstaande tabel staan die labels opgenomen die problemen in internationale handel tegengaan in die ketens waar geen fairtrade alternatief kan zijn.

Initiatief:	Herkenbaar door:	Producten:	Meer informatie:
Keurmerk: MSC voor vis (Marine Stewardship Council)	Het keurmerklogo 	vis	www.msc.org
Keurmerk: FSC (Forest Stewardship Council)	Het keurmerklogo 	Hout en papier	www.fscnl.org
Erkenning: Fair Wear Foundation	De producten zijn niet herkenbaar aan een label. De organisatie heeft wel een overzicht van deelnemers op de website staan 	Kleding, inclusief bedrijfskleding en sportkleding	www.fairwear.nl
Erkenning: Made By	Het label op het product 	Kleding, inclusief bedrijfskleding en sportkleding	www.made-by.nl

Naast alle bovengenoemde initiatieven, zijn er natuurlijk nog veel meer manieren waarop de kerk op een verantwoorde manier kan opereren. Denk bijvoorbeeld aan het afnemen van groene stroom, het inkopen van biologische producten, of het beleggen in microkredieten. Wij noemen dit MVO breed. Ook al tellen deze initiatieven niet mee in de campagne, het is altijd goed om je kerk ernaar te laten streven om zoveel mogelijk duurzaam te opereren.

LET OP: deze initiatieven zijn niet fairtrade en behoren daarom niet tot de kern van de campagne. Maar, probeer ervoor te zorgen dat je kerk toch zoveel mogelijk van deze producten gebruiken. Ze zijn namelijk in hun branche het duurzaamste alternatief.

Colofon

Tekst

Lara Peters, Mélinna Choo en
Karin van Breda

Vormgeving

Trendsactive

De Fairtrade Kerken campagne is
een initiatief van ICCO, de Landelijke
Vereniging van Wereldwinkels en
Stichting Max Havelaar.

Mede mogelijk gemaakt door:

Ministerie van Buitenlandse Zaken

**FAIRTRADE
GEMEENTE**

Vragen of nieuwsgierig?

Kijk voor meer informatie op www.fairtradegemeenten.nl om te kijken of er een Fairtrade Gemeente werkgroep in jouw gemeente actief is. Of mail naar info@fairtradegemeenten.nl